

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในกระแสของโลกปัจจุบัน ซึ่งเรียกกันว่า โลกาภิวัตน์ (Globalization) ภาษาอังกฤษมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต เพราะโลกประกอบไปด้วยประเทศน้อยใหญ่มากมาย ดูเหมือนจะกลายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหมด กลายเป็นสังคมเดียวกัน หรือแม้แต่จะมีวัฒนธรรมที่เหมือนกันมากขึ้นทุกวัน ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นก็ได้แก่การที่คนจะติดต่อสื่อสาร โดยใช้ภาษาเดียวกันคือ ภาษาอังกฤษ จึงไม่มีใครที่จะปฏิเสธถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันได้ ภาษาอังกฤษมีบทบาทอย่างยิ่งทั้งทางด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างชนชาติต่างๆ ทั้งในด้านการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และการนำไปใช้เป็นเครื่องมือประกอบอาชีพ การสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษจึงเข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญ เช่น คนที่มีความรู้ภาษาอังกฤษสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ดี จะสามารถหางานได้ง่าย เป็นงานที่ดีและมีรายได้สูง ในงานสาขาอาชีพต่างๆนี้ ผู้ที่สามารถใช้และพูดภาษาอังกฤษได้ดี ได้แก่ ผู้ที่เคยเรียนภาษาอังกฤษในสาขาอาชีพนั้นมาก่อน ที่เรียกว่าภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์เฉพาะ (English for specific purpose - ESP)ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อจะนำไปใช้ในงานอาชีพของตนในอนาคตได้

ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาเกษตรกรรม พ.ศ. 2536 ของกรมอาชีวศึกษาในรายวิชาอังกฤษเทคโนโลยี มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสนทนาติดต่อสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับงานเกษตรกรรมเบื้องต้น และติดต่อในชีวิตประจำวันได้ ทักษะการพูดจึงมีความสำคัญต่อการเรียนวิชาดังกล่าวมาก กล่าวคือเมื่อจบการศึกษา ผู้เรียนต้องสามารถสื่อสารเกี่ยวกับงานอาชีพได้ แต่ปรากฏว่า นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาเกษตรกรรมเมื่อจบการศึกษาแล้ว ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้หรือได้ดีพอสมควร จากการศึกษาของ จิรภา ปุพพโล (2543) อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาดังกล่าว ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ ได้ให้ความเห็นว่า นักศึกษามีความแตกต่างกันทางด้านพื้นฐานความรู้ในวิชาภาษาอังกฤษ ทักษะทางภาษาของนักศึกษา คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไม่ดีพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการพูด ซึ่งสังเกตได้จากการที่นักศึกษาไม่สามารถพูดได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ในระหว่างการเรียนในชั้นเรียน นักศึกษาไม่ให้ความสนใจ ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนเท่าที่ควร ตลอดจนไม่ส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ สุมิตรา อังวัฒนกุล

(2537) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียน ส่วนใหญ่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจนัก กล่าวคือ ผู้เรียนยังไม่สามารถสื่อสาร กับชาวต่างประเทศได้เท่าที่ควร หรือถ้าจะสื่อสารได้บ้างก็มักจะใช้ภาษาในลักษณะที่เจ้าของภาษาไม่ใช้กัน

อุทัยวรรณ ค่านวิวัฒน์ (2528 อ้างในวิชัย ดีพร้อม) ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเกษตรของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 เสนอแนะไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียนทางการอาชีพ ควรเน้นทางการฟัง การพูดและการอ่านให้มากขึ้น ในการจัดกิจกรรมที่เป็น การฝึกฝนทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนนั้น สามารถทำได้โดยเน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ให้มาก ส่วนกิจกรรมที่กำหนดให้ควรประกอบด้วยข้อมูลที่เป็นตัวป้อน ที่มีความหมายต่อผู้เรียน มีความใกล้เคียงต่อสภาพความเป็นจริงที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นงานปฏิบัติ (Task-based learning) จากปัญหาในชั้นเรียน และความสามารถในการพูดสื่อสารของผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอนที่จะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ก็คือกิจกรรมการเรียนแบบเน้นงานปฏิบัติ

นอกจากนี้ วิลลิส (Willis, 1996) กล่าวว่า งานในกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นงานปฏิบัติ นั้น มีการผสมผสานทั้ง 4 ทักษะเข้าด้วยกัน แต่ผู้สอนสามารถปรับงานในกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับทักษะทางภาษาอย่างใดอย่างหนึ่งที่ต้องการพัฒนาให้ผู้เรียนได้ จากแนวคิดดังกล่าวของวิลลิส กิจกรรมการเรียนแบบเน้นงานปฏิบัติจึงสามารถนำมาปรับเพื่อใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้ นอกจากนี้ นูแนน (Nunan, 1991) ซึ่งศึกษากิจกรรมที่เป็นงาน หรือกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ได้สรุปว่า งาน หรือ กิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียน และวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักภาษานั้น ควรประกอบด้วย งานที่มอบหมายให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติแล้วสะท้อนสถานการณ์ที่ผู้เรียนประสบในโลกแห่งความเป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์ เฉพาะ นอกจากนี้ บรัมฟิต (Brumfit, 1984. pp.57-61) ได้กล่าวว่า ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อควรให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ โดยฝึกให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามเป้าหมายของการเรียน และฝึกฝนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตจริง สื่อการเรียนควรจะเป็นของจริงที่พบเห็นอยู่ทั่วไปในชีวิตประจำวัน

จากแนวคิดดังกล่าว สอดคล้องกับแนวความคิดของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นงานปฏิบัติ ที่ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนจะได้รับตัวป้อนทางภาษา และได้มอบหมายงานให้ปฏิบัติ นั้น ผู้เรียนจะต้องใช้กระบวนการทางสติปัญญา เช่นการคิดแบบวิเคราะห์วิจารณ์ คิดแก้ปัญหาจากข้อมูลที่กำหนด สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล

ค้นหาข้อมูลที่ต้องการ แล้วนำข้อมูลมาสร้างเป็นผลงานที่สมบูรณ์ แคนคลินและเมอร์ฟี (Candlin and Murphy, 1987,p.1 อ้างใน Kenny and Savage, 1997) กล่าวว่า ในการเรียนรู้แบบมุ่งเน้นงานปฏิบัติ ผู้เรียนจะได้รับการกระตุ้น ท้าทาย ด้วยปัญหาหรือสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนตัดสินใจและแก้ปัญหาดังกล่าว โดยอาศัยความรู้เดิมและความรู้ใหม่ ใช้ภาษาเป้าหมายในการสนทนาติดต่อดสื่อสารระหว่างทำกิจกรรมหรืองานปฏิบัตินั้น

การเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ตามแนวความคิดของ วิลลิส แบ่งประเภทงานปฏิบัติออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ งานแบบจัดรายการ งานแบบเรียงลำดับและจัดประเภท งานแบบเปรียบเทียบ งานแบบแก้ปัญหา งานแบบแลกเปลี่ยนประสบการณ์ งานแบบความคิดสร้างสรรค์ โดยมีขั้นตอนในกระบวนการเรียนการสอนดังนี้คือ

1. ขั้นก่อนปฏิบัติงาน คือการที่ผู้สอนเสนอหัวข้อในการสอน คำศัพท์หรือวลีที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนในการปฏิบัติงาน
2. ขั้นปฏิบัติงาน คือการที่ผู้เรียนร่วมมือกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย แล้วจึงนำเสนอผลงานที่ได้ต่อชั้นเรียน โดยที่ผู้สอนจะเฝ้าดูการปฏิบัติงานดังกล่าว อาจให้ความช่วยเหลือ หรือกระตุ้นผู้เรียนระหว่างการปฏิบัติงาน และให้ข้อมูลย้อนกลับเมื่อผู้เรียนปฏิบัติงานเรียบร้อยแล้ว
3. ขั้นหลังปฏิบัติงาน คือการที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมอภิปรายถึงงานที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ทบทวนรูปแบบทางภาษา หรือคำศัพท์ที่ได้จากการปฏิบัติงาน และผู้สอนนำผู้เรียนฝึกรูปแบบทางภาษาเพิ่มเติม

กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือความสามารถในการใช้ภาษาสูงขึ้น ในทุกทักษะภาษา ดังที่มีผู้วิจัยชาวไทยให้ความสนใจและทำการศึกษาถึงผลของการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติไว้หลายคน เช่น กุสุมา โขคบารุง (2529) นฤมล กลั่นเจริญ (2530) วรณี โตสงวน (2530) ปิยฉัตร ปลอดภัย (2535) และวิชัย ดีพร้อม (2538) และสุคนธ์ทิพย์ วัฒนามระ (2539)

กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ซึ่งจะเน้นงานทั้งกลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน ดังที่ ลอเรนซ์ (Lawrenz, 1979, p.315 อ้างใน สมสวรรค์ พันธุ์เทพ, 2540) กล่าวว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน จะช่วยสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ลดความวิตกกังวลในการเรียนภาษาต่างประเทศลงได้ จึงทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง โคลแมน (Coleman, 1987) ได้สร้างแบบเรียนประกอบการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีในอิน โดนีเซีย ซึ่งชั้นเรียนมีขนาดใหญ่ 55 คน แบบเรียนที่ใช้ได้กำหนดให้ผู้เรียนทำงานเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม มีการกำหนดกิจกรรมที่เน้นการแก้ปัญหาที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับเรื่องราว หรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน que ผู้เรียนต้องประสบเมื่อจบการศึกษา ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นต่อการเรียนแบบเน้นงานปฏิบัติ และให้ความร่วมมือในการเรียนเป็นอย่างดี ลูพล วังสินธิ์ (2534, หน้า 9) กล่าวว่า ครูที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเตรียมบทเรียน และกิจกรรมการเรียน พร้อมทั้งเป็นผู้ลงมือปฏิบัติและเป็นผู้ทำกิจกรรมด้วยตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนสนใจ และตั้งใจเรียนเป็นอย่างมาก การร่วมมือกันแก้ปัญหา แข่งขันกันทำงาน จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ในขณะที่ วิลลิส (Willis, 1996) กล่าวว่า การทำงานเป็นคู่หรือกลุ่มจะช่วยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนได้ เพราะผู้เรียนจะเกิดความมั่นใจในการแสดงออกทางภาษาไม่กลัวว่าจะพูดผิด และพบว่าตนเองสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อบรรลุเป้าหมายของงาน โดยส่วนใหญ่ใช้ภาษาเป้าหมายในการสื่อสาร

ด้วยเหตุและผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่ากิจกรรมการเรียนแบบเน้นงานปฏิบัติ น่าจะเป็นวิธีการสอนวิธีการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียน นอกจากนี้ ยังจะช่วยส่งเสริมบรรยากาศในชั้นเรียนของผู้เรียนได้อีกด้วย จึงทำการศึกษาค้นคว้าพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษเทคโนโลยีการเกษตร 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบเน้นงานปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษเทคโนโลยีการเกษตร 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบเน้นงานปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดของผู้เรียน
2. เพื่อศึกษาบรรยากาศในชั้นเรียนที่เรียน โดยการใช้กิจกรรมการเรียนแบบเน้นงานปฏิบัติ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้ คือ

1. ประชากร

ประชากรเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 จำนวน 3 ห้องเรียน ได้แก่ สาขาพืชศาสตร์ จำนวน 18 คน สาขาสัตวศาสตร์ จำนวน 19 คน และ สาขาอุตสาหกรรมเกษตร จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 52 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 30001251

ภาษาอังกฤษเทคโนโลยีการเกษตร 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น กิจกรรมการเรียนแบบเน้นงานปฏิบัติ

ตัวแปรตาม บรรยากาศในชั้นเรียน

3. เนื้อหา

บทเรียนวิชาภาษาอังกฤษเทคโนโลยีการเกษตร 1 ตามหลักสูตรแม่แบบ จำนวน 6 บทเรียน ที่พัฒนามาจากความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน อาจารย์ผู้สอน คำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษเทคโนโลยีการเกษตร 1 ตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ กรมอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2536

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนา หมายถึง กระบวนการสร้าง การสอน การประเมินผล และปรับปรุง บทเรียนให้มีคุณภาพที่เหมาะสมตามระดับความรู้และความสามารถของผู้เรียน

บทเรียนภาษาอังกฤษเทคโนโลยีการเกษตร 1 หมายถึง หลักสูตรกระบวนการวิชาที่ประกอบด้วย หลักสูตรแม่แบบและแผนการสอน การกำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแม่แบบ ได้มาจาก การสำรวจความต้องการของผู้เรียน และคำอธิบายรายวิชา แล้วจึงนำไปสร้างแผนการสอนที่เน้นกิจกรรมการเรียนแบบเน้นงานปฏิบัติ

กิจกรรมการเรียนแบบเน้นงานปฏิบัติ หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอน ภาษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียน เรียนรู้จากกระบวนการเรียน และมองเห็นผลสำเร็จของการเรียน จากผลงานการปฏิบัติ ประกอบด้วยกระบวนการดังนี้ คือ ขั้นตอนปฏิบัติงาน ขั้นปฏิบัติงาน และขั้นหลังปฏิบัติงาน โดยเมื่อผู้เรียนได้รับตัวป้อนทางภาษาแล้ว จะได้รับมอบหมายงานให้ปฏิบัติ ผู้เรียนจะต้องใช้กระบวนการทางสติปัญญา เช่น การคิดแบบวิเคราะห์สังเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การคิดแบบวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อจัดกระทำกับข้อมูลที่กำหนด สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น แล้วสร้างผลงานการปฏิบัติตามกระบวนการเรียน และชนิดของงานให้เสร็จสมบูรณ์

ความสามารถในการพูด หมายถึง ความสามารถที่ผู้เรียนจะสามารถพูดถ่ายทอด ความคิดและข้อมูลในงานอาชีพของตน ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ภายหลังจากที่ได้เรียน โดยกิจกรรมการเรียนแบบเน้นงานปฏิบัติแล้ว วัดได้โดยใช้กิจกรรมที่ผู้สอนให้ผู้เรียนกระทำ หลังจากจบแต่ละบท แล้วจึงประเมินโดยแบบประเมินที่ปรับมาจากเกณฑ์การประเมินสมรรถภาพทางการสื่อสารของ ชูลส์ (The Schulz communicative competence scale) และแบบวัดความสามารถทางการพูด

ของ บาร์ต (The Bartz scale) ซึ่งวัดทักษะการพูดใน 4 ด้านคือ ความแคล่วคล่อง ความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ ปริมาณของข้อความในการสื่อสาร ความพยายามในการสื่อสาร โดยที่ ผู้เรียนจะทำการพูดสนทนาเป็นกลุ่มหรือเป็นคู่ การพูดบรรยาย การอ่านข้อความหรือตารางแล้วพูดเล่า หรือพูดสรุปความ การพูดตามหัวข้อที่กำหนด พูดอธิบาย บรรยาย หรือรายงานต่อชั้นเรียน

บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง บรรยากาศที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียนที่มีการเรียนการสอนโดยกิจกรรมการเรียนแบบเน้นงานปฏิบัติซึ่งได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอน พฤติกรรมครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และระหว่างครูกับนักเรียน ความร่วมมือระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ที่รอบรู้เชื่อมั่นในตนเอง กระตือรือร้น สนใจ ตั้งใจ เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยวัดได้จากแบบสอบถามบรรยากาศในชั้นเรียน ภายหลังการเรียนโดยกิจกรรมแบบเน้นงานปฏิบัติ ซึ่งผู้วิจัยปรับมาจากแบบวัดในห้องเรียน แบบสอบถามทัศนคติเชิงปฏิสัมพันธ์ และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียน

ผู้เรียน หมายถึง นักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 สาขาสัตวศาสตร์ จำนวน 1 ห้องเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในรายวิชาภาษาอังกฤษเทคโนโลยีการเกษตร 1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบเน้นงานปฏิบัติ
2. เป็นแนวทางในการวิจัยด้านการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบเน้นงานปฏิบัติ